

V.

EX XENOPHONTIS Cyropaedia L. I, 2-4.
Cyri genus. Persarum institutio.

Cyri pueritia.

- Cyri genus.* **Π**ατὴρ μὲν δὴ λέγεται Κύρος γενέσθαι
Καμβύση, Περσῶν βασιλέως· ὁ δὲ
Καμβύσης ἕτος τῶν Περσείδων γένους ἦν· οἱ δὲ
- 2 Περσεΐδαι ἀπὸ Περσέως κληίζονται. Μητὴρ
δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι, ἣ δὲ Μαν-
δάη αὐτῆ Ἀσυάγης ἦν θυγάτηρ, τῶν Μήδων
- 3 βασιλέως. Φύνη δὲ Κύρος λέγεται, καὶ ἀδελφα
ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων, εἶδος μὲν κάλ-
λιος, ψυχὴν δὲ φιλανθρωπότητος, καὶ φιλο-
μαθέςατος, καὶ φιλοτιμώατος, ὡς τε πάντα
μὲν πόνον ἀνατλήναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπο-
μῆναι, τῶ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα. φύσιν μὲν δὴ
τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μορφῆς τοσαύτην ἔχων
διαμνημονεύεται· ἐπαιδύθη γε μὴν ἐν Περσῶν
νόμοις· ἔτοι δὲ δοῦσιν οἱ νόμοι ἀρχεσθαι τῶ
κοινῷ ἀγαθῷ ἐπιμελέμενοι· ἔκ ἐνθεν γὰρ ὄθεν
ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσιν ἀρχοῦναι· αἱ μὲν γὰρ
πλείσται πόλεις ἀφείναι παιδεύειν ὅπως τις
ἐθέλει τῶς ἑαυτῶν παιδας, καὶ αὐτὸς τῶς
πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλῃσι διάγειν, ἐπειτα
προσάτρεσιν αὐτοῖς μὴ κλέπειν, μὴ ἀρπάζειν,
μὴ βία εἰς οἰκίαν παρίεναι, μὴ παύειν ὅν μὴ δί-
καον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπειθεῖν ἀρχοντι, καὶ
τάλλα ταῖς τοιαῦτα ὡσαύτως· ἦν δὲ τις τῶν
τὶ παραβῆναι, ζημίας αὐτοῖς ἐπέθεσαν. οἱ
δὲ Περσικοὶ νόμοι προλαβόντες ἐπιμέλονται,
ὅπως

*Institutionis
publicae ne-
glectus vul-
garis.*

*Persae ali-
ter.*

ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοῖσ' τοῖς ἑσσηαῖσι οἱ πολῖται,
οἱοῦντο πονηρὰ τινα ἔργα ἢ αἰσχροῦ ἐφίεσθαι ἐπι-
μέλονται δὲ ἄλλοι. Ἔστιν αὐτοῖς ἐλευθέρᾳ ἀγορὰ
καλαμένη, ἐνθα τὰ τε βασιλεία, καὶ τὰ ἄλλα
ἀρχεῖα πεποιήται. ἐν τῷ θέν τὰ μὲν ἄνια καὶ
οἱ ἀγοραῖοι, καὶ αἱ τέτων Φαναί, καὶ ἀπειρο-
καλίᾳ ἀπελήλανται εἰς ἄλλον τόπον, ὡς μὴ
μιγνύηται ἡ τέτων τύρβη, τῇ τῶν πεποιδευ-
μένων εὐκοσμία. Διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ
ἢ περὶ τὰ ἀρχεῖα εἰς τέτταρα μέρη τέτων δ'
ἔστι, ἐν μὲν παισίν, ἐν δὲ ἐφήβοις, ἄλλο τε-
λείοις ἀνδράσιν, ἄλλο τοῖς ὑπὲρ τὰ στρατεύ-
σιμα ἔτη γεγενοῖσι. Νόμῳ δὲ εἰς τὰς εαυτῶν
χώρας ἑκάστοι τέτων παρέισιν, οἱ μὲν παῖδες
ἀμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ τέλειοι ἀνδρες. οἱ δὲ γε-
ρωότεροι, ἡνίκ' ἂν ἑκάστῳ προχωρῇ, πλην ἐν
ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς δὲ αὐτὰς
παρεῖναι οἱ δὲ ἐφήβοι καὶ κοιμῶνται περὶ τὰ
ἀρχεῖα σὺν τοῖς γυμνακῆσιν ὅπλοις, πλην τῶν
γεγαμηκότων ἔτοι δὲ ἔτε ἐπιζητῶνται, ἐὰν
μὴ προῤῥηθῇ παρεῖναι, ἔτε πολλὰκις ἀπεῖναι
καλόν. Ἀρχοντες δὲ ἐφ' ἑκάστῳ τέτων τῶν
μερῶν εἰσι δώδεκα· δώδεκα γάρ καὶ Περσῶν
Φυλαὶ διήρηται. καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παισίν ἐκ
τῶν γερωτέρων ἡρημένοι εἰσίν, οἱ ἂν δοκῶσι
τὰς παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύουσαι. ἐπὶ δὲ
τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν τελείων ἀνδρῶν, οἱ ἂν αὐ-
τὰς τὰς ἐφήβους βελτίστους δοκῶσι παρέχειν
ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδράσιν, οἱ ἂν δοκῶσι αὐ-
τὰς μάλιστα τὰ τεταγμένα ποιῆσθαι παρέχειν,
καὶ τὰ προαγγελλόμενα ὑπὸ τῆς μεγίστης ἀρ-
χῆς. Εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γερωτέρων προσάται ἡ-
ρημένοι, οἱ προσατευσθῆναι ὅπως καὶ αὐτοὶ τὰ

8
Forum li-
berale.

9

10

Quadriper-
titum.

11

12

13

(Duodecim
tribus.)

14

15

- 16 καθήκοντα ἀποτελῶσιν. Ἄ δὲ ἐνάση ἡλικία
προστέταται ποιεῖν, διηγησόμεθα, ὡς μάλ-
λον δῆλον γένηται, ἢ ἐπιμέλονται, ὡς ἀν βέλεις
17 εἶεν οἱ πολῖται. Οἱ μὲν δὲ παῖδες εἰς τὰ διδα-
I. Pueri di-
scunt insti-
tiam.
σκαλεῖα φοιτῶντες, διάγχοσι μανθάνουσαις δι-
κασισύνην, καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τῷτο ἐρχόμεθα,
ὥσπερ παρ' ἡμῶν οἱ τὰ γράμματα μανθασ-
18 μενοὶ οἱ δὲ ἀρχαῖοι αὐτῶν διαλεξοσιν τὸ πλεῖ-
στον τῆς ἡμέρας δικάζουσαις αὐταῖς· γίνεσθαι γὰρ
δὴ καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους, ὥσπερ ἀνδράσιν,
ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ ἀρπαγῆς, καὶ
βίας, καὶ ἀπάτης, καὶ κακολογίας, καὶ ἄλλων,
19 οἷον δὴ εἰκός· ἔς δὲ ἀν γνῶσι τῶτων τι ἀδικούν-
τας, τιμωρῆσθαι κολάζουσι δὲ καὶ ἔς ἀι ἀδικουσαις
ἐγκαλῶντας εὐρίσκουσαις δικάζουσαις δὲ καὶ ἐγ-
κλήματος, ἔ' ἕνεκα ἀνδρῶποι μισῶσι μὲν ἀλ-
20 λήλους μάλιτα, δικάζουσαις δὲ ἡκιστα, ἀχα-
Iudicium
atuerfus
ingratiu-
dinem.
ριστίας· καὶ ὃν ἀν γνῶσι δυναμέμενον μὲν χάριν
ἀποδίδουσαι, μὴ ἀποδίδουσαι δὲ, κολάζουσαι καὶ
21 τῷτον ἰσχυρῶς· αἰόνται γὰρ τῶς ἀχαριστουσαις, καὶ
περὶ θεῶς ἀν μάλιτα ἀμελῶς ἔχειν, καὶ περὶ
22 γονέουσαις, καὶ πατρίδα καὶ φίλουσαις. ἐπεδουσαις δὲ
δοκεῖ μάλιτα τῇ ἀχαριστία ἢ ἀνααυχυνία· καὶ
γὰρ αὐτῇ μεγίστη δοκεῖ εἶναι, ἐπὶ πάντα τὰ
23 αἰχρὰ ἡγεμῶν. Διδάσκουσαις δὲ τῶς παῖδας
καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλουσαις εἰς τὸ
μανθάνουσαις σωφρονεῖν αὐτούσαις, ὅτι καὶ τῶς
πρεσβυτέρουσαις ὁρῶσι ἀνά πᾶσαν ἡμέραν σω-
24 φροῦσαις διάγουσαις. Διδάσκουσαις δὲ αὐτούσαις καὶ
Oissequi
maioribus.
πειθεδουσαις τοῖς ἀρχουσαις· μέγα δὲ καὶ εἰς τῷτο
συμβάλλουσαις, ὅτι ὁρῶσι τῶς πρεσβυτέρουσαις, καὶ
25 πειθομένουσαις τῶς ἀρχουσαις ἰσχυρῶς. Διδάσκουσαις
δὲ καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι γαστροῦ καὶ ποτῶ· μέγα
δὲ

δὲ καὶ εἰς τὸτο συμβάλλεται, ὅτι ὄρωσι τὰς
 πρεσβυτέρους ἔμπροσθεν ἀκίονίας γαστροῦ ἕνεκα,
 πρὶν ἂν ἀφῶσιν οἱ ἄρχοντες· καὶ ὅτι ἔπαρά 26
 μητρὶ σιτάντων οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδά-
 σκαλῷ, ὅταν οἱ ἄρχοντες σημήνωσι· Φέρονται 27
 δὲ αἰκόθεν σῖτα μὲν ἄρτους, ὄψον δὲ κάρδαμον·
 πιεῖν δὲ ἦν τις διψῆ, κώθωνα, ὡς ἀπὸ τῆς πόλιος
 ἀρύσασθαι· πρὸς δὲ τούτοις μανθάνουσι τοξοῦν 28
 καὶ αἰκοντίζειν. Μέχρι μὲν δὴ ἕξ ἢ ἑπτακαίδεκα
 ἐτῶν ἀπὸ γενεᾶς οἱ παῖδες ταῦτα πράττεισιν.
 ἐν τούτῳ δὲ εἰς τὰς ἐφήβους ἐξέρχονται. Οὗτοι 29
 δὲ αὐτοὶ οἱ ἐφηβοὶ διάγουσιν ὡδὲ δέκα ἔτη, ἀφ' 11. Iuvenes.
 ἧ ἀνὲκ παιδῶν ἐξέλθουσι. Κοιμῶνται περὶ τὰ 30
 ἀρχαῖα, ὡς περὶ προεῖρηται, καὶ φυλακῆς ἕνεκα
 τῆς πόλεως καὶ σωφροσύνης· δοκεῖ γὰρ αὕτη 31
 ἡλικία μάλιστα ἐπιμελείας δεῖσθαι. Παρέχουσι
 δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἑαυτοὺς μάλιστα ταῖς ἀρχαῖσι
 χρῆσθαι, ἣν τι δέονται ὑπὲρ τῆς κοινῆς· καὶ ὅταν 32
 μὲν δέη, πάντες μένουσι περὶ τὰ ἀρχαῖα· ὅταν
 δὲ ἐξῆ βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, ἐξάγει τὴν ἡμί-
 σειαν τῆς φυλακῆς*. ποιεῖ δὲ τούτο πολλάκις
 τῶν μηνῶν· ἔχειν δὲ δεῖ τὰς ἐξιόντας τόξα παρὰ
 τὴν Φαρέτραν, καὶ ἐν κολεῶν κοπίδα ἢ σάγαριν,
 ἔτι δὲ γέρον καὶ παλῆα δύο, ὡς τὸ μὲν ἀφείναι,
 τῶν δ' ἂν δέη ἐκ χειρὸς χρῆσθαι. Διὰ τούτο δὲ 33
 δημοσίᾳ τὰ θηρῶν ἐπιμελοῦνται, καὶ βασιλεὺς,
 ὡς περὶ καὶ ἐν πολέμῳ, ἡγεμῶν αὐταῖς ἐστίν, καὶ
 αὐτὸς τε θηρᾷ, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖται, ὅπως 34
 ἂν θηρῶν, ὅτι ἀληθεστάτη δοκεῖ αὐτῇ ἡ μελέτη
 τῶν πρὸς τὸν πόλεμον εἶναι· καὶ γὰρ πρῶτ' ἀνι-
 στασθαι ἐδίξει, καὶ φύγη καὶ θάληπ' ἀνεχέσθαι

D 5

γυ-

* Pro hoc commate aliae, τὰς δὲ ἡμισίας φυλακὰς καταλείπει. An utrumque posuit Xenophon; alterutrum patere putabant diuerſi librarii?

- 35 γυμνάζει δὲ καὶ ὁδοπορίας καὶ δρόμοις. ἀνάγκη δὲ καὶ τοξεύσασθαι θήριον, καὶ ἀκονίσασθαι, ὅπως ἂν παραπίπῃ, καὶ τὴν ψυχὴν δὲ πολλακίς ἀνάγκη θήγεσθαι ἐν τῇ θήρᾳ, ὅταν τῶν ἀλκίμων θηρίων ἀνθιστῆται· πάειν μὲν
- 36 γὰρ δεῖ τὸ ὁμόσε γιγνόμενον, φυλάξασθαι δὲ τὸ ἐπιφερόμενον, ὥστε εὐράδιον εὐρεῖν ἐν τῇ θήρᾳ, τί ἄπεισι τῶν ἐν πολέμῳ παρόντων.
- 37 Ἐξέρχονται δὲ ἐπὶ τὴν θήραν, ἀριστον ἔχοντες, πλείον μὲν, ὡς εἰκός, τῶν παιδῶν, τὰλλα δὲ ὁμοιον. καὶ θηρῶντες μὲν, ἐκ ἀριετήσανεν
- 38 ἢν δὲ τιδὴ θηρίῳ ἐνεκα ἐπικαλαμείνω, ἢ ἄλλως βεληθῶσι διατρίψαι περὶ τὴν θήραν, τὸ ἀριστον τῆτο δειπνήσαντες, τὴν ὑσεραίαν αὐθιγῶσι μέχρι δειπνῆσαι καὶ μίαν ἄμφω^a τῆτο τῷ ἡμέρα λογιζόμενοι, ὅτι μίας ἡμέρας σίτον δαπανῶσι. Τῆτο δὲ ποιῶσι, τῆ ἐθίζεσθαι ἐνεκα, ἵνα καὶ εἴαν τι ἐν πολέμῳ δέησι, δύνανται τῆτο ποιεῖν. Καὶ ὄφον δὲ τῆτο ἔχουσι οἱ τηλικῶται, ὅ, τι ἂν θηράσωσιν· εἰ δὲ μή,
- 41 τὸ κάρδαμον. Εἰ δὲ τις αὐτῆς οἴεται ἢ ἐοσίειν ἀηδῶς, ὅταν κάρδαμον μόνον ἔχουσι ἐπὶ τῷ σίτῳ, ἢ πίνειν ἀηδῶς, ὅταν ὕδωρ πίνωσιν, ἀναμνησθήτω, πῶς ἡδὺ μὲν μάζα καὶ ἄρτος πεινῶντι φαγεῖν, πῶς δὲ ἡδὺ ὕδωρ διψῶντι
- 42 πιεῖν. Αἱ δὲ αὐτῶν μέντωσα φυλαγὰ διατρίβουσι μελετῶσαι τὰ τε ἄλλα, ἀπαιδῆδες ὄντες ἑμαυτοὺς, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀκοντίζειν, καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα πρὸς ἀλλήλους διατελῶσιν.

Εἰσὶ

Frugalitas
iucunda.

^a Ita editt. antiquae, nisi quod vitiose ἡμέρας legunt, sed HVTCHINSON, post WELSSIANAM, μίαν ἄμφω ταύτας τὰς ἡμέρας λογιζόμενοι. Caeterum etiam alias ita Attici, ut nimirum feminino duali adiectivum masculinum iungant, v. g. n. 8. f. 93. vbi bene, quod nihil mutat WELLSIVS.

Εἰσὶ δὲ καὶ δημόσιοι τέτων ἀγῶνες, καὶ ἀθλα **43**
 προτίθεται ἐν ἧ δ' ἀν Φυλῇ πλείστοι ὡς
 δημονέσονται καὶ ἀνδρικότατοι, ἐπαιῶσιν οἱ
 πολῖται, καὶ τιμῶσιν ἔ μόνον τὸν νῦν ἀρχοντα
 αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσις αὐτὲς παῖδας ὄντας
 ἐπαιδεύσει. Χρῶνται δὲ τοῖς μένσι τῶν ἐφή- **44**
 βων αἱ ἀρχαί, ἣν τι ἢ Φερρήσων δαήση, ἢ
 κακέργως ἐρευνησῶν, ἢ λησῶν ὑποδραμεῖν, ἢ
 καὶ ἄλλο τι, ὅσα ἰχύος τε καὶ τάχως ἔργα
 ἐστί. Ταῦτα μὲν δὴ οἱ ἐφήβοι πράττουσιν ἐπει- **45**
 δὴν δὲ τὰ δέκα ἔτη τελέσωσιν, ἐξέρχονται εἰς
 τὴν τελείαν ἀνδρῶν ἀφ' ἧ δὲ ἀν ἐξέλθωσι
 χρόνος ἐκ τῶν ἐφήβων, ἔτοι αὐ πέντε καὶ εἴκο-
 σιν ἔτη διάγουσιν ὧδε. Πρῶτον μὲν, ὡσπερ **46**
 οἱ ἐφήβοι, παρέχουσιν ἑαυτοῖς ταῖς ἀρχαῖς
 χρῆσθαι, ἣν τι δὲ περὶ τῶ κοινῶ, ὅσα φρο-
 νεντων τε ἤδη ἔργα ἐστί, καὶ ἔτι δυναμένων.
 Ἦν δὲ πρ δαήση στρατεύεσθαι, τόσσα μὲν οἱ ἔτω **47**
 πεπαιδευμένοι ἐκείνι ἔχουσιν, ἔδὲ παλὰ στρα-
 τεύονται τὰ δ' ἀγχιμαχα ὄπλα καλεῖμενα, **48**
 θώρακά τε περὶ τοῖς σέρνοις καὶ γέρον ἐν τῇ
 ἀριστερᾷ, οἷον περ γραφόνηται οἱ Περσῶν, ἔχον-
 τες, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μάχασθαι ἢ κοπίδα. Καὶ **49**
 αἱ ἀρχαί δὲ πᾶσαι ἐκ τέτων καθίστανται, πλὴν
 οἱ τῶν παίδων διδάσκαλοι. Ἐπειδὴν δὲ τὰ
 πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη διατελέσωσιν, εἴσταν μὲν
 ἀν ἔτοι πλείον τι † ἢ πενήτηκοντα ἔτη γεγυνο-
 τες ἀπὸ γενεᾶς. Ἐξέρχονται δὲ τῆνικαῦτα εἰς **50**
 τὴν γεραίτερην ὄντας τε καὶ καλεῖμεν οἱ δ' **IV. Senum**
 αὐ γεραίτεροι ἔτοι στρατεύονται μὲν ἐκείνι ἔξω **nianera.**
 τῆς αὐτῶν ^b οἴκοι δὲ μένοντες, διακίρσσι τὰ
 ΤΕ

† πλείον τε HVTCHINS. Nobiscum WELSS.

b. Int. πατρίδος: Sed cum hostis in cerucibus est, cum Hannibal ad portas, vacatio aetatis nulla.

- 51 τε κοινὰ πάντα, καὶ τὰ ἴδια καὶ θανάτῳ
 δὲ ἔσθι κρίνεσι, καὶ τὰς ἀρχὰς ἔσθι πάσας
 αἰρῶνται καὶ ἦν τις ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀν-
 δράσιν ἐλλίπη τι τῶν νομιμῶν, φαίνεσι μὲν οἱ
 φύλαρχοι ἕκαστον, καὶ τῶν ἄλλων ὁ βεβλόμε-
 νος· οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκέσαντες, ἐκκρίνεσιν
- 52 ὁ δὲ ἐκκριθεὶς, ἀτιμος τὸν λοιπὸν βίον διατε-
 λεῖ.
- 53 ἵνα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ πᾶσα ἡ Περ-
 σῶν πολιτεία, μικρὸν ἐπάνειμι· νῦν γὰρ ἐν
 βραχυλάτῳ ἀν δηλωθεῖν διὰ τὰ προειρημένα.
- 54 *Praeroga-
 tina eorum
 qui instituti
 sunt.* λέγουσιν μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα
 μυριάδας εἴνα ἴστων δ' ἔδεις ἀπελήλασιν νόμων
 τιμῶν καὶ ἀρχῶν, ἀλλ' ἔξеси πᾶσι Πέρσαις
 πέμπειν τὰς εαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς
 δικαιοσύνης διδασκαλεῖα. Ἀλλ' οἱ μὲν δυνά-
 μενοι τρέφειν τὰς παῖδας ἀργῆνας, πέμπου-
 σιν· οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι, ἔ πέμπουσιν· οἱ δ' ἀν
 παιδευθεῖσι παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκά-
 λοις, ἔξеси αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφήβοις νεανισκεύ-
 εσθαι· τοῖς δὲ μὴ διαπαιδευθεῖσιν ἔτως, ἔκ
 ἔξеси· οἱ δ' ἀν ἐν τοῖς ἐφήβοις διατελέσωσι
 τὰ νόμιμα ποιῶντες, ἔξеси τῆτοις εἰς τὰς τελείας
 ἀνδρας συναυλιεσθαι, καὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν
 μετέχειν· οἱ δ' ἀν μὴ διαγένωνται ἐν τοῖς ἐφή-
 βοις, ἔκ εἰσέρχονται εἰς τὰς τελείας· οἱ δ' ἀν
 αὐτὸ ἐν τοῖς τελείοις διαγένωνται ἀνεπίληπτοι.
- 59 ἔσθι τῶν γεραιτέρων γίνονται. οὕτω μὲν δὴ
 οἱ γεραιτεροὶ διὰ πάντων τῶν καλῶν ἐλλη-
 θότες καθίστανται. καὶ ἡ πολιτεία αὕτη, ἣ
 οἴονται χρώμενοι βέλτιστον ἀν εἶνα. καὶ νῦν
 δὲ ἐτι ἐμμένει μαρτυρία καὶ τῆς μετρίας διαί-
 τῆς

*Sicctas
 Perfurum.*

c Non otiosos simpliciter, sed ab opere, quod ad rem familiarem administrandam pertineat, vacantes.

της αὐτῶν, καὶ τῷ ἐκπονεῖσθαι τὴν διαίταν·
 αἰσχρὸν μὲν γὰρ ἔτι καὶ νῦν ἐστὶ Πέρσαις, καὶ 61
 τὸ ἀποψύειν, καὶ τὸ ἀπομύτθισθαι, καὶ τὸ
 Φύσης μεσῆς φαίνεσθαι αἰσχρὸν δὲ ἔτι καὶ τὸ 62
 ἰόντα πρὸς Φανερόν γενέσθαι, ἢ τῷ εἰρησθαι εἰνε-
 κα, ἢ καὶ ἄλλῃ τινὸς τοιούτου ταῦτα δὲ ἐκ 63
 ἀν' ἐδύναντο ποιεῖν, εἰ μὴ καὶ διαίτη μετρία
 ἐχρῶντο, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκπονῶντες ἀνήλισκον,
 ὥστε ἄλλῃ ποι' ἀποχωρεῖν. (3) Ταῦτα μὲν 64
 δὴ κατὰ πάντων Περσῶν ἔχομεν λέγειν· ἔδ' δὲ
 ἔνεκα ὁ λόγος ὠρμήθη, νῦν λέξομεν, τὰς Κύρου
 πράξεις, ἀρχάμενοι ἀπὸ παιδός. Κύρος μὲν 65
 γὰρ μέχρι δώδεκα ἐτῶν, ἢ ὀλίγων πλειόνων,
 ταύτῃ τῇ παιδείᾳ ἐπαιδεύθη, καὶ πάντων τῶν
 ἡλικιῶν διαφέρειν ἐφαίνετο, καὶ εἰς τὸ ταχὺ
 μανθάνειν ἂν θεοί, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀν-
 δρείως ἕκαστα ποιεῖν. Ἐκ δὲ τούτου τῷ χρόνῳ μετε- 66
 πέμψατο Ἀστιάγη τὴν ἑαυτῷ θυγατέρα, καὶ
 τὸν παῖδα αὐτῆς ἰδεῖν γὰρ ἐπεθύμει, ὅτι
 ἤκεε καλὸν καὶ γαθὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐρχεται δ' 67
 αὐτῇ τε ἡ Μανδάνη πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τὸν
 Κύρον τὸν υἱὸν ἔχουσα ὡς δὲ ἀφίκετο τάχιστα,
 καὶ ἔγνω ὁ Κύρος τὸν Ἀστιάγη τῆς μητρὸς πα-
 τέρα ὄντα, εὐθύς, οἷα δὴ παῖς Φιλόσοργος
 ὦν φύσει, ἠσπάζετό τε αὐτὸν, ὥσπερ ἂν εἴ-
 τις πάλαι συνθετραμμένος, καὶ πάλαι Φιλῶν
 ἀσπάζοιτο. Καὶ ὁρῶν δὴ αὐτὸν κεκοσμημέ- 68
 νον, καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ, καὶ χρώμα-
 τος ἐντρίψει, καὶ κόμμαις προσδέταις, ἂν δὴ
 νόμιμα ἦν ἐν Μήδοις, (ταῦτα γὰρ πάντα 69
 Μηδικὰ ἐστὶ, καὶ οἱ πορφυροὶ χιτῶνες, καὶ οἱ
 κἀνδύες, καὶ οἱ σρεπτοὶ περὶ τῆ δέρη, καὶ τὰ
 ψέλλια περὶ τῶν χερσῶν· ἐν Πέρσαις δὲ τοῖς
 οἴκοι,

*Cyrus emi-
cat inter ae-
quales pue-
ros.*

*Ad Astyagem
anum venit.*

*Medorum
ornatus.*

- 70 αἰκοι, καὶ νῦν ἔτι πολὺ καὶ ἐοδῆτες Φαυλό-
 τερα, καὶ διαταγα εὐτελέστερα) ὄρω, δὴ τὸν
 κόσμον τῆ πάππε, ἐμβλέπων αὐτῶ, ἔλεγεν,
 71 ὦ μήτηρ, ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος. Ἐρωτώ-
 σης δὲ τῆς μητρὸς αὐτὸν, πότερος δοκεῖ καλ-
 72 λίων αὐτῶ εἶναι, ὁ πατὴρ ἢ ἔτος; ἀνεκρίνατο
 ἄρα ὁ Κῦρος, ὦ μήτηρ, Περσῶν μὲν, πολὺ
 κάλλιστος ὁ ἐμὸς πατήρ. Μήδων μὲν τοι ὅσων
 73 εἰώρακα ἐγὼ, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπὶ θύρεσσ,
 πολὺ ἔτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος. Ἀντα-
 σπαζόμενος δὲ αὐτὸν ὁ Ἀσυάγης καὶ σολὴν
 74 καλὴν ἐνέδυσσε, καὶ σρεπλοῖς καὶ ψελλοῖς ἐτί-
 μα, καὶ ἐκόσμει, καὶ εἰ πρὸ ἐξελάνοι, ἐφ'
 ἵππεσ χρυσοχαλίνεσ περιῆγεν, ὡσπερ καὶ αὐ-
 74 τὸς εἰώθει πορεύεσθαι. Ὁ δὲ Κῦρος, ἅ τε
 πᾶσ ὦν, καὶ Φιλόκαλος, καὶ Φιλότιμος, ἦδeto
 τῇ σολῇ, καὶ ἵππευεν μανθάνων ὑπερέχου-
 75 ρεν ἐν Πέρσασ γάρ, διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι
 καὶ τρέφειν ἵππεσ, καὶ ἵππευεν ἐν ὄρειν ἔση
 τῇ χώρᾳ, καὶ ἰδεῖν ἵππον πάνυ σπάνιον ἦν.
 76 Δειπνῶν δὲ ὁ Ἀσυάγης σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ τῷ
 Κῦρῳ, βεβλόμενος τὸν παῖδα ὡς ἡδιστα δει-
 πνεῖν, ἵνα ὡς ἦσσαν τὰ οἴκαδε ποδοῖη, προσή-
 77 γαγεν αὐτῶ καὶ παροψίδασ, καὶ παντοδαπὰ
 ἐμβάμματα καὶ βρώματα. Τὸν δὲ Κῦρον
 ἐφασαν λέγειν, ὦ πάππε, ὅσα πράγματα
 78 ἔχεις ἐν τῷ δεῖπνῳ, εἰ ἀνάγκη σοι ἐπὶ πάντα
 τὰ λεκάνια ταῦτα διατείνειν τὰς χεῖρας, καὶ
 ἀπογεύεσθαι τῶν τῶν παντοδαπῶν βρωμά-
 78 ταν; τί δὲ; Φάνα, τὸν Ἀσυάγην, ἔ γάρ πολὺ
 σοι δοκεῖ κάλλιον τόδε τὸ δεῖπνον εἶναι τῆ ἐν
 79 Πέρσασ; τὸν δὲ Κῦρον πρὸς ταῦτα ἀποκρί-
 νασθαι λέγειν, ἔχι, ὦ πάππε, ἀλλὰ πολὺ
 ἀπλῶ-

Cyrus equi-
tare discit.

Miratur
mensas Me-
dicas.

V. E.
 ἀλλοτρίᾳ καὶ
 εἰς τὸ πᾶσι
 γὰρ εἶναι καὶ
 εἰς αὐτὸν τὸ
 καὶ ἄλλοις αὐ-
 ἀποκρίνατε,
 ἢ τῶν, (Ο
 ταῦτα περὶ
 καὶ σὺ, γὰρ
 καὶ σὺ (Ο
 τῶν ταῦ-
 τῶν γὰρ
 ἢ, ἢ τῶν
 εἰσι καὶ τῆ
 πᾶσι, ἢ
 ἀποκρίνατε
 ἢ τῶν αὐ-
 αὐτῶν ἐργῶ-
 εἶται, Εἰ τ
 κῆρα γὰρ εἰ
 Ἀλλὰ δὲ τ
 ὄρεων καὶ
 Κῦρον, ἐπ
 καὶ ὄρεων
 τὰ κῆρα
 ἢ Δα (Ο
 εἰ τοὺ Κῦ-
 τῶν ἀπὸ
 τῶν κῆρα
 μετῶν
 ἔλασ
 d V.
 capitulum

ἀπληξέρα καὶ εὐθυτέρα παρ' ἡμῖν ἡ ὁδὸς ἐστὶν
 ἐπὶ τὸ ἐμπληθῆναι, ἢ παρ' ὑμῖν ἡμᾶς μὲν
 γὰρ ἄριστος καὶ κρέας εἰς τῆτο ἄγει ὑμεῖς δέ, 80
 εἰς μὲν τὸ αὐτὸ ἡμῖν σπεύδετε· πολλὰς δέ τι-
 νας ἐλιγμὸς ἀνω καὶ κάτω πλανώμενοί, μόλις
 ἀφικνεῖσθε, ὅποι ἡμεῖς πάλα ἤκομεν. ἀλλ', 81
 ὦ παῖ, (Φάναι τὸν Ἀσυάγη) εἰ ἀχθόμενοι
 ταῦτα περιπλανώμεθα, γευόμενος δ', ἔφη,
 καὶ σὺ, γνώσῃ, ὅτι ἤδεα ταῦτά ἐστιν. Ἀλλὰ 82
 καὶ σὲ (Φάναι τὸν Κύρον) ὦ πάππε, μυστα-
 τόμενον ταῦτα τὰ βρώμαλα ὀρώ· καὶ τὸν Ἀ-
 συάγη ἐπερέεσθαι, καὶ τινὶ δὴ σὺ τεκμαιρόμε-
 νος, ὦ παῖ, λέγεις; ὅτι σὲ (Φάναι) ὀρώ, 83
 ὅταν μὲν τῆ ἀριε ἀψη, εἰς ἔδεν τὴν χεῖρα ἀ-
 ποψώμενον, ὅταν δὲ τῆτων τινὸς δίγης, εὐθύς
 ἀποκαθαίρεις τὴν χεῖρα εἰς τὰ χειρομακίρα,
 ὡς πάνυ ἀχθόμενος ὅτι καταπλέα σοι ἀπ' 84
 αὐτῶν ἐγένετο. Πρὸς ταῦτα δὴ τὸν Ἀσυάγην
 εἰπεῖν, Εἰ τοῖνυν ἔτω γιγνώσκεις, ὦ παῖ, ἀλλὰ
 κρέα γε εὐωχῆ, ἵνα ^d νεανίας οἴκαδε ἀπέλθῃς.
 Ἄμα δὲ ταῦτα λέγοντα, πολλὰ αὐτῷ παρα- 85
 φέρειν καὶ θήρεια, καὶ τῶν ἡμέρων καὶ τὸν
 Κύρον, ἐπεὶ ἑώρα πολλὰ τὰ κρέα, εἰπεῖν ἢ
 καὶ δίδως Φάναι μοι, ὦ πάππε, ταῦτα πάντα
 τὰ κρέα, ὅ, τι ἂν βέλωμαι αὐτοῖς χρῆσθαι;
 νή δια (Φάναι) ἐγώ σοι, ὦ παῖ. Ἐνταῦθα 86
 δὴ τὸν Κύρον λαβόντα τῶν κρεῶν, διαδιδόναι
 τοῖς ἀμφὶ τὸν πάππον θεραπευτοῖς, ἐπιλέ-
 γοντα ἐκάστω, σοὶ μὲν τῆτο, ὅτι προθύμως
 με ἰππεύειν διδάσκεις· σοὶ δὲ, ὅτι μοι παλιν
 ἔδωκας τῆτο γὰρ νῦν ἔχω σοὶ δέ, ὅτι 87
 τὸν

*Liberalis est
 de copia sua.*

^d Ut nostri etiam cohortari solent paruos ad cibum
 capiendum, ede, vt adolescas, isē, dass du sein groß wirst.

- τὸν πάππον καλῶς θεραπεύεις· σοὶ δὲ, ὅτι μὲν
 τὴν μητέρα τιμᾶς· τοιαῦτα ποιεῖν, ἕως δι-
 88 διδά πάντα ἀ ἔλαβε κρέα. Σάκα δὲ, Φάναι
Pincernam
odit.
 89 τιμῶ, ἔδεν δίδως; ὁ δὲ Σάκας ἄρα καλὸς
 90 τε ἂν ἐτύχανε, καὶ τιμὴν ἔχων προσάγειν
 τῆς δεομένης Ἀσυσάγης, καὶ ἀποκαλύειν ἕς
 90 μὴ καιρὸς αὐτῷ δοκίμῃ εἶναι προσάγειν. Καὶ
 91 τὸν Κύρον ἐπερέσθαι προπετῶς, ὡς ἂν παῖς
 μηδέπω ὑποπλήσων, διὰ τί, ὦ πάππε, τῆ-
 91 τον ἔτω τιμᾶς; καὶ τὸν Ἀσυσάγην σκώψαντα
 εἶπεν, ἔχ ὄρας, Φάναι, ὡς καλῶς οἰνοχοεῖ,
 92 καὶ εὐχρημόνως; οἱ δὲ τῶν βασιλέων τῆσαν
 οἰνοχοοὶ κομφῶς τε οἰνοχοοσι, καὶ καθαρείως
 ἐγχεῖσι, καὶ δίδοσι τοῖς τρισὶ δακτύλοις
 92 ὀχῆντες τὴν Φιάλην, καὶ προσφέρουσιν ὡς ἂν
 ἐνδοῖεν τὸ ἔκπωμα εὐληπτότατα τῷ μέλλοντι
 93 πίνειν. Κέλευσον δὴ, Φάναι, ὦ πάππε, τῷ
 Σάκα καὶ ἐμοὶ δῆναι τὸ ἔκπωμα, ἵνα καὶ γῶ
 93 καλῶς σοι πιεῖν ἐγχεῖας ἀναλήσομαι σε, ἢν
 δύναμαι· καὶ τὸν κελεύσαι δῆναι λαβόντα
 93 δὲ τὸν Κύρον, ἔτω μὲν εὐ κλύσαι τὸ ἔκπωμα,
imitatur.
 ὥσπερ τὸν Σάκαν εἶρα, ἔτω δὲ ζήσαντα τὸ
 πρόσωπον σπεδαίως, καὶ εὐχρημόνως προσε-
 νεγκεῖν, καὶ ἐνδῆναι τὴν Φιάλην τῷ πάππῳ,
 ὥστε τῇ μητρὶ καὶ τῷ Ἀσυσάγῃ πολὺν γέλωτα
 94 παραχρῆν· καὶ αὐτὸν δὲ Κύρον ἐγγελᾶσαντα,
 ἀναπηροῦσαι πρὸς τὸν πάππον, καὶ Φιλῶντα
 ἅμα εἶπεν, ὦ Σάκα, ἀπόλωλας, ἐκβαλῶ
 95 σε τῆς τιμῆς· τὰ τε γὰρ ἄλλα, Φάναι, σὲ
Degustato-
res.
 96 κάλλιον οἰνοχοῆσω, καὶ ἔκ ἐπιόμαι αὐτὸς τὸν
 οἶνον. Οἱ γὰρ τῶν βασιλέων οἰνοχοοὶ, ἐπειδὴν
 ἐνδιδῶσι τὴν Φιάλην, ἀρύσαντες ἀπ' αὐτῆς τῷ
 κυάθῳ

κυάτω εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐκχεάμενοι,
 καταρροφῶσιν, τὲ δὴ εἰ φάρμακα ἐγχεοῖεν,
 μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς. Ἐκ τῆς δὴ ὁ Ἀσυά- 97
 γης ἐπισκώπων, ἔφη, καὶ τί δὴ, ὦ Κύρε, τὰ
 ἀλλὰ μιμήμενος τὸν Σάκαν, ἐκ ἀπερρόφητας
 τῶ οἴου; Ὅτι νῆ Δί, ἔφη, ἐδεδοίκειν, μὴ ἐν 98
 τῷ κρατῆρι φάρμακα μεμιγμένα εἴη καὶ
 γὰρ ὅτε εἰσίας σὺ τῆς Φίλης ἐν τοῖς γενεθλοῖς,
 σαφῶς καλέμαθον, φάρμακα αὐτὸν ὑμῖν ἐγ-
 χέαθα. Καὶ πῶς δὴ, ἔφη, σὺ, ὦ παῖ, τῆτο 99
 καλέγως; ὅτι νῆ Δί, ἔφη, ὑμᾶς ἐώρων, καὶ
 ταῖς γνώμαις, καὶ τοῖς σώμασι σφαλόμε-
 νος. Πρῶτον μὲν γὰρ, ἂ ἐκ ἔατε ἡμᾶς τῆς 100
 παιδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ἐποιεῖτε πάντες
 μὲν γὰρ ἅμα ἐκεκραγείη, ἐμανθάναίη δὲ ἕδὲ
 ἐν ἀλλήλων. Ἴδετε δὲ, καὶ μάλα γελοῖως 101
 ἐκ ἀκροώμενοι δὲ τῶ ἄδοντος, ἀμνύετε ἄδειν
 ἄριστα. Λέγων δὲ ἕκαστος ὑμῶν τὴν ἑαυτῆ ῥώ-
 μην, ἐπεὶ ἀνασαιήτε ὀρχητόμενοι, μὴ ὅπως
 ὀρχείσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' ἐδ' ὀρθῶσθαι ἐδύ-
 νασθε. Ἐπιλέλησθε δὲ παντάπασι, σὺ τε 102
 ὅτι βασιλεὺς ἦσθα, οἱ τε ἄλλοι, ὅτι σὺ ἄρ-
 χων. Τότε γὰρ δὴ ἐγώ γε καὶ πρῶτον κατέ-
 μαθον, ὅτι τῆτ' ἀρα ἦν ἡ ἰσχυρία, ὃ ὑμεῖς
 τότε ἐποιεῖτε ἕδεποτε γῶν ἐσιωπάτε. Καὶ 103
 ὁ Ἀσυάγης εἶπεν, Ὁ δὲ σὸς πατήρ, ὦ παῖ,
 πῖναν ἔ μεθύσκεσθαι; ἔ μα Δί, ἔφη ἀλλὰ
 πῶς ποιεῖ; διψῶν πανέτα, ἄλλο δὲ κακὸν
 ἕδεν πάχει ἔ γὰρ οἶμα, ὦ πάππε, Σάκας 104
 αὐτῷ οἰνοχοεῖ. Καὶ ἡ μήτηρ εἶπεν, Ἀλλὰ τί
 ποτε σὺ, ὦ παῖ, ἔτω τῷ Σάκα πολεμεί;
 τὸν δὲ Κύρον εἶπεν, Ὅτι νῆ Δία μισῶ αὐτόν·
 πολλάκις γὰρ με πρὸς τὸν πάππον ἐπιθυμῆλα

E

προσ-

Venerum in
vino ebrios
reddit.

Descriptio
ebrii.

- προσδραμεῖν, ἕτος ὁ μιαιώτατος ἀποκωλύει.
- 105 Ἀλλὰ ἱκετεύω, Φάναγ, ὦ πάππε, δός μοι
 τρεῖς ἡμέρας ἄρξαι αὐτῆ. Καὶ τὸν Ἀσυάγην
- 106 εἶπεν, Καὶ πῶς δὴ ἂν ἄρξαις αὐτῆ; καὶ τὸν
 Sacae vicem Κύρον Φάναγ, Στάς ἂν ὡσπερ ἕτος ἐπὶ τῇ
 rependere εἰσοδῶ, ἔπειτα ὁπότε βέλοιο εἰσιέναι ἐπ'
 vult Cyrus. ἄριστον λέγοιμ' ἂν, ὅτι ἔγω δυνατόν τῷ ἀρί-
 σω^e ἐντυχεῖν^e σπεδάσει γὰρ πρὸς τινος.
- 107 εἶθ' ὁπότεν ἤκη ἐπὶ τὸ δεῖπνον, λέγοιμ' ἂν
 ὅτι λέξαι εἰ δὲ πάνυ σπεδάσει φαγεῖν, εἵπομι
 ἂν, ὅτι παρὰ ταῖς γυναῖξίν ἐστιν, ἕως παρα-
 τεύαμι τέτον, ὡσπερ ἕτος ἐμὲ παραλείπει
- 108 ἀπὸ σῆ κωλύων. Τοιαύτας μὲν αὐτοῖς εὐθυ-
 Officiusus μίας παρέιχεν ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ. Τὰς δὲ ἡμέρας
 est. εἰ τις ἀάδοιτο δεόμενον ἢ τὸν πάππον, ἢ τὸν
 τῆς μητρὸς ἀδελφόν, χαλεπὸν ἢ ἄλλον φθά-
 σα τῆτο ποιήσαντα ὅ, τι γὰρ δύνατο ὁ Κύρος
- 109 ὑπερέχαυρεν αὐτοῖς χαριζόμενος. Ἐπειδὴ δὲ
 ἡ Μανδάνη παρεσκευάζετο, ὡς ἀπιῆσα πά-
 λιν πρὸς τὸν ἄνδρα, εἶδειτο αὐτῆς ὁ Ἀσυάγης,
 κάβαλιπεῖν τὸν Κύρον. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι
 βέλοιο μὲν ἂν ἅπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι
 ἄκοντα μὲν τοὶ τὸν παῖδα, χαλεπὸν νομίζοι
 εἶναι καταλιπεῖν. Ἐνθα δὴ ὁ Ἀσυάγης λέγει
- 110 πρὸς τὸν Κύρον, ὦ πάγ, ἦν μένης παρ' ἐμοί,
 Cyro mane-
 re apud se
 persuadet
 Astyages. πρῶτον μὲν τῆς παρ' ἐμὲ εἰσοδῶ σοὶ ἔ Σάκας
 ἄρξει, ἀλλ' ὁπόταν βέλη εἰσιέναι ὡς ἐμὲ, ἐπὶ
 σοὶ ἔσται, καὶ χάριν σοὶ, ἔφη, μᾶλλον εἰσομαι,
 III ὅσω ἂν πλεονακίς^f εἰσῆεις ὡς ἐμέ. Ἐπειτα
 δὲ ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσει, καὶ ἄλλοις ὁπό-
 σοις ἂν βέλη. Καὶ ὅταν ἀπίης, ἔχων ἀπει εἰς
 ἂν

e F. τῷ πάππῳ. Nisi forte δ ἄριστος ipse rex.

f Forma non observata Grammaticis. Forte εἰσῆς
 vel εἰσῆσις melius.

- ἂν αὐτὸς ἐθέλῃς. Ἐπειτα δὲ ἐν τῷ δείπνῳ 112
 ἐπὶ τὸ μετρίως σοὶ δοκῆν ἔχειν, ὅποιαν βέλῃ
 ὁδὸν ^ε πορεύσῃ. Ἐπειτα ^η τὰ τε νῦν ἐν τῷ 113
 παραδείσῳ θηρία δίδωμι σοι, καὶ ἄλλα παν-
 τοδαπὰ συλλέξω. ἂ σὺ, ἐπειδὴν τάχις αἰπ-
 πνεύειν μάθῃς, διαΐξῃ, καὶ τοξείων καὶ ἀκον-
 τίζων καταβαλεῖς, ὡσπερ οἱ μεγάλοι ἄνδρες.
 Καὶ παῖδας δὲ σοὶ ἐγὼ συμπαίτορας παρέξω, 114
 καὶ ἄλλα ὅσα ἂν βέλῃ λέγων πρὸς ἐμε, ἐκ
 ἀτυχῆσεις. Ἐπει δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀστυάγης,
 ἢ μήτηρ διηρώτα τὸν Κύρον, πότῃρα βελοῖο,
 μένειν, ἢ ἀπιέναι; Ὁ δὲ ἐκ ἐμεῖλλον, ἀλλὰ ταχύ 115
 εἶπεν, ὅτι μένειν βελοῖο. Ἐπερωλήθεις δὲ πάλιν
 ὑπὸ τῆς μητρὸς, διὰ τί; εἶπεῖν λέγουσα, ὅτι οἴκοι 116
 μὲν τῶν ἡλικίων καὶ εἰμὶ καὶ δοκῶ κράτιστος εἶναι, *Quem ma-*
 ὦ μήτηρ, καὶ τοξεύων καὶ ἀκοντίζων. Ἐνθάδε δὲ *net equitans*
 εὐ οἶδα, ὅτι ἰππεύειν ἤτις εἰμὶ τῶν ἡλικίων. *di facialis.*
 καὶ τῆτο εὐ ἴδι, ἔφη, ὦ μήτηρ, ὅτι ἐμὲ πάντῃ 117
 ἀνῶ. Ἦν δὲ με κατὰλίπης ἐνθάδε, καὶ μάθω
 ἰππεύειν, ὅταν μὲν ἐν Πέρσαις ὦ, οἷμά σοι ἐκεί-
 νος τῆς ἀγαθῆς τὰ περὶ κὰ ῥαδίως νικήσει
 ὅταν δὲ εἰς Μήδους ἔλθω ἐνθάδε, πειράσομαι 118
 τῷ πάππῳ, ἀγαθῶν ἰππέων κράτιστος ἂν ἰπ-
 πεύς, συμμαχεῖν αὐτῷ. Τὴν δὲ μητέρα εἶπεῖν. 119
 Τὴν δὲ δικαιοσύνην, ὦ παῖ, πῶς μαθήσῃ ἐνθά-
 δε, ἐκεῖ ὄντων σοὶ τῶν διδασκάλων; καὶ τὸν
 Κύρον φάνα, ἀλλ' ὦ μήτηρ, ἀκριβῶς ταύτην γε
 οἶδα. Πῶς σὺ οἶδας; εἶπεν τὴν Μαιδάνην. Ὅτι, 120
 φάνα, ὁ διδάσκαλός με, ὡς ἦδη ἀκριβῆλα τὴν *Iustitiam se*
 δικαιοσύνην, καὶ ἄλλοις καθίστη δικάζειν^ε καὶ *didicisse ex*
 ταινὸν φάνα, ἐπὶ μιᾷ ποτὲ δίκῃ, πληγῆς ἔλα *emplo pre-*
bat.

E 2

Cov,

g Vid. f. 79 & 80.

h Ita WELLS. & HVTCHINS. In aliis articulus
 * h ultimam syllabam ex h're abforpisse videtur.

- 121 **Παῖς μέγας μικρὸν ἔχων χιτῶνα, ἕτερον παῖδα μικρὸν, μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἐκδύσας αὐτὸν, τὸν μὲν ἑαυτῷ ἐκείνῳ ἠμφίεσε, τὸν δὲ ἐκείνῳ αὐτὸς ἐνέδυ.**
- 122 **Εἰ γὰρ ἐν τέτοις δικάζων, ἔγνω βέλτιον εἶναι ἀμφοτέροις, τὸν ἀρμόζοντα ἐκάτερον ἔχειν χιτῶνα.**
- 123 **Ἐν δὲ τῷ με ἔπαισεν ὁ διδάσκαλος λέγων, ὅτι ὁπότε μὲν κατὰσασθῆναι τῷ ἀρμόστοντος κριτῆς, ἔτω δέοι ποιεῖν. Ὅποτε δὲ κρῖναι δέοι, ὁπότερῃ ὁ χιτῶν εἴη, τῷ, ἔφη, σκεπήσον εἶναι, τίς κήσῃς δικαία ἐστὶ; πότερα τὸν βία ἀφελόμενον ἔχειν, ἢ τὸν ποιησάμενον,**
- 125 **ἢ πριάμενον κειρήσασθαι. Ἐπειτα δὲ, ἔφη, τὸ μὲν νόμιμον, δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἀνομιμον βίαιον. Σὺν τῷ νόμῳ ἔν ἐκέλευε δεῖν τὸν δικαστὴν τὴν ψῆφον τιθεσθαι. Οὕτως ἐγὼ σοι, ἔφη, ὡ μῆτερ, τάγε δίκαια, παντάπασιν οἶδα ἀκριβῶς. Ἦν δὲ τι ἄρα προσδέομαι, ὁ πάππος με, ἔφη, ἔτος ἐπιδιδάξει. (4) Τοιαῦτα μὲν δὴ πολλά ἐλάλει ὁ Κῦρος. Τέλος δὲ ἡ μὲν μήτηρ ἀπῆλθε, Κῦρος δὲ κατέμενε, καὶ αὐτῷ ἐτρέφετο. Καὶ ταχὺ μὲν τοῖς ἡλικιώταις συνεκέραιον, ὡς τε οἰκείως διακεῖσθαι, ταχὺ δὲ τῶν πατέρων αὐτῶν ἀνῆρήθη προσίων, καὶ ἐνδηλος ἦν, ὅτι ἠσπάζετο αὐτῶν τῶν υἱῶν, ὡς καὶ εἴ τι τῷ βασιλέως δέοντο, τῶν παίδων ἐκέλευον, Κῦρος δὲ ἰδὼν διαπραΐσασθαι σφίσι. Ὁ δὲ Κῦρος, ὅ, τι δέοντο αὐτῶν οἱ παῖδες, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ φιλοτιμίαν περὶ πάντων ἐποιεῖτο διαπραΐσασθαι. Καὶ ὁ Ἀστυάγης δὲ, ὅ, τι δέοντο αὐτῷ ὁ Κῦρος, ἔδεν ἐδύνατο ἀντιλέγειν, μὴ ἔχαρίζεσθαι. Καὶ γὰρ ἀσθενήσαντος αὐτῷ ἔδεπτε ἀπέλιπε τὸν πάππον, ἔδὲ κλαίων ποτὲ ἐπάμετο. Δήλος τε**

*Conciliat
sibi omnium
animos.*

*Aut
praesertim.*

- τε ἦν πᾶσιν, ὅτι ὑπερεφοβεῖτο, μή οἱ ὁ πάππος
 αἰποθάνοι. Καὶ γὰρ ἐκ νυκτὸς εἴ τινας δέοιτο 132
 Ἀσυάγης, πρῶτος ἠδ' ἄνελο Κῦρος, καὶ πάν-
 των ἀκονόταλα ἀνεπήδα ὑπηρεήσαν ὅ,τι οἰοῖτο
 χαρεῖσθαι, ὥστε παντάπασι ἀνεκλήσατο τὸν
 Ἀσυάγην. Καὶ ἦν μὲν ἴσως ὁ Κῦρος πολυλογώ- 133
 τερὸς, ἀμα μὲν διὰ τὴν παιδείαν, ὅτι ἠναγκά-
 ζετο ὑπὸ τῆς διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὧν
 ἐποίει, καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων ἀδικάζοι. *Cur multū
fermonis
fuerit.*
 Ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι, πολλὰ μὲν 134
 αὐτὸς αἰετὸς παρόντας ἀνηρώτα, πᾶς ἔχουσα
 τυγχάνοι, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἐραβῶτο,
 διὰ τὸ ἀγχίνεος εἶναι, ταχὺ ἀπεκρίνατο, ὥστε
 ἐκ πάντων τῶν ἢ πολυλογία συνελέγετο αὐ- 135
 τῷ. Ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐν σώμασιν, ὅσοι νεοὶ ὄν-
 τες, μέγεθος ἔλαβον, ὁμοίως ἐμφαίνεται τι αὐ- 136
 τοῖς νεαρὸν, ὃ κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοετίαν ἔτα
 καὶ Κῦρος, ἐκ τῆς πολυλογίας, ἔθραστος διε- 137
 φαίνετο, ἀλλ' ἀπλότης, καὶ φιλοσοργία, ὥστε
 ἐπεθύμει ἂν τις, ὅτι πλείω ἀκρίειν αὐτῆ ἢ
 σιωπῶν ἢ παρῆνοι. Ὡς δὲ προῆγεν ὁ χρόνος *Cum aetate
crevit ru-
dor.*
 αὐτὸν σὺν τῷ μεγέθει εἰς ὥραν τῆ πρόσθηδον
 γενέσθαι, ἐν τῷ τῷ δὴ, τοῖς μὲν λόγοις βραχυ- 138
 τέροις ἐχρήτο, καὶ τῇ φωνῇ ἡσυχαιότερα. Αἰδῶς
 δὲ ἐνεπίμπλατο, ὥστε καὶ ἐρυθραίνεσθαι, ὅποτε 139
 συντυγχάνοι τοῖς πρεσβυτέροις. Καὶ τὸ σκυ-
 λακῶδες τὸ πᾶσι προσπίπτειν, ἐκέτι ὁμοίως
 προπελιῶς εἶχεν. Οὕτω δὲ ἡσυχαιότερος μὲν ἦν,
 ἐν δὲ τοῖς συνεστίαις πάνμπαν ἐπίχαρις.

